

Declarație Consiliu Profesoral Festiv dedicată Centenarului Marii Uniri

Considerăm un privilegiu, dar și o datorie de onoare sărbătorirea Centenarului Marii Uniri din 1918 printr-un Consiliu Profesoral extraordinar, la care să fie invitați de onoare foștii directori și foștii profesori ai Colegiului nostru, marcând astfel și respectul pentru propria noastră istorie, care este o mică parte a istoriei naționale.

Existența liceului nostru se datorează întemeierii statului național român modern, prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, atât pe tronul Moldovei, la 5 ianuarie 1859, cât și pe tronul Țării Românești, la 24 ianuarie 1859. Membru al generației de la 1848, ca și prim-ministrul său, Mihail Kogălniceanu, dincolo de toate slăbiciunile sale omenești, Alexandru Ioan Cuza a urmat consecvent programul revoluționar propus de generația sa, care, pe lângă unirea Moldovei și a Țării Românești viza consolidarea statului român modern prin reforme, obținerea independenței de sub suzeranitatea otomană și realizarea unirii tuturor românilor. Reformei învățământului înfăptuite de Al. I. Cuza în 1864 și generozității și responsabilității conducătorilor de atunci ai orașului și ai județului li se datorează înființarea liceului nostru, mai întâi ca gimnaziu de băieți, în 1869, apoi ca liceu de băieți.

Necesitatea înființării acestei școli, care avea să joace un rol deosebit în dezvoltarea orașului și a județului, fusese subliniată în perioada premergătoare anului 1869 prin nenumărate memorii adresate autorităților. Decizia acestora de a susține financiar școala, până la preluarea sa, în 1885, de către Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor răspundea proiectelor de dezvoltare ale comunității locale, oferind un loc pentru continuarea studiilor absolvenților numeroaselor școli primare existente în oraș, ca urmare a aceleiași reforme realizată de domnul Unirii.

Trebuie precizat faptul că, de la înființare, Gimnaziul de Băieți Piatra s-a caracterizat prin rigoare în selectarea conducerii și a personalului didactic, primul director al Gimnaziului, scriitorul Calistrat Hogaș, ocupând acest post printr-un concurs exigent, devansându-l pe profesorul Ioan Negre. Amintirile elevilor școlii-între care se remarcă *Amintirile* lui Dimitrie Hogeș, fost elev al Gimnaziului, fost primar al Pietrei în perioada Primului Război Mondial-, dar și datele statistice furnizate de Anuarele Liceului, vorbesc despre rigoarea profesională și exigența dascălilor liceului, dar și despre implicarea lor în viața comunității, în momente de cumpănă.

Exemplu elocvent în acest sens este activitatea profesorului Mihai Stamat, care a renunțat la o carieră universitară pentru a preda la Liceul de Băieți "Petru Rareș" din Piatra-Neamț și care, în anii Marelui Război a fost comandantul Legiunii Cercetașilor din Neamț, care includea câteva sute de tineri refugiați din teritoriul ocupat

de armatele Puterilor Centrale și de a căror existență cotidiană în vremuri de mare restrîcție directorul Mihai Stamatina a trebuit să se îngrijească. Sediul Legiunii Cercetașilor din Neamț era atunci cancelaria Liceului nostru.

Nu a neglijat nici pregătirea științifică a elevilor liceului, înființând, după model german, în incinta liceului, Muzeul de Științe Naturale "Cozla", care a devenit nucleul actualului Muzeu de Științe ale Naturii. Ca director, a fost adeptul rigorii științifice și al disciplinei, calități pe care le pretindea și profesorilor școlii, dar și elevilor acesteia. O parte semnificativă a mandatului său de director a coincis cu declanșarea Primului Război Mondial, apoi cu intrarea României în război, urmată de ocuparea unei mari părți a țării de către armatele inamice ale Puterilor Centrale. Liceul a devenit Spitalul militar "Crucea Roșie" nr.229, din cei 23 de profesori ai liceului șapte au fost mobilizați și este o datorie de onoare să le consemnăm numele: V. Ghițescu, profesor de Latină, I. Drăgan, profesor de Filosofie, Panaite Popovici, profesor de Geografie, N. Stoenescu, profesor de Istorie, M. Botez, profesor de Matematică, V. Andreescu, profesor de Fizică și Chimie, Petre Neculae, profesor de Caligrafie. Profesorii rămași au preluat și orele colegilor mobilizați și au primit și numeroase alte responsabilități: Cenzura Militară, administratori ai spitalelor, au făcut parte din comisii de inspectare sanitară a orașului și de strâns ajutoare pentru armată, au făcut parte din Comitetul pentru aprovizionarea spitalelor, pentru ajutorarea familiilor luptătorilor, au devenit instructori ai Legiunii Cercetașilor și au ținut conferințe "pentru a ridica starea sufletească a copiilor".

Au luptat pentru eliberarea Transilvaniei și au fost decorați pentru vitejia lor profesorii Mihai Botez, Vasile Ghițescu, Panaite Popovici, Nicolae Stoenescu. Faptele lor de pe front erau completate de activitatea profesorilor rămași în spatele frontului, iar pentru a sintetiza contribuția profesorilor "Rareșului" la Marele Război cele mai potrivite sunt cuvintele directorului Mihai Stamatina: "Vorbele ne sunt prea sărace ca să poată exprima întreaga noastră tragedie sufletească, sub a cărei povară am ținut noi cursuri atunci; **neclintiți însă la datorie am ținut viu și sus sufletul școalei pe acele vremuri pe când totul se dărâma în jurul nostru**".

Repere ale evoluției liceului nostru, ale orașului, dar și ale țării, oamenii "Rareșului" din anii Marelui Război și ai Marii Uniri pot constitui modele ale devenirii "întru ființă" pentru actuala generație de elevi, dar și pentru noi, actualii profesori ai liceului. Îndemnul la păstrarea la cote înalte a "sufletului școlii" este mereu de actualitate, pentru un liceu care se pregătește să aniverseze anul viitor 150 de existență, în care s-a străduit mereu să fie cel mai bun din județ și printre primele din țară și să-și respecte deviza "**Exceelență prin asumarea tradiției!**"